1. W danej populacji śmiertelnością rządzi prawo Weibulla z intensywnością wymierania

$$\mu_{x+t} = k \cdot (x+t) \text{ , gdzie parametr } k > 0 \text{ .}$$

Oblicz $\dfrac{SD(T(0))}{E(T(0))}$ (*SD* oznacza odchylenie standardowe). Podaj najbliższą wartość.

(A) 0.47 (B) 0.52 (C) 0.57 (D) 0.62
(E) 0.67

2. Rozważmy dwa założenia dotyczące technicznej intensywności oprocentowania oraz intensywności wymierania, czyli δ_i oraz $\mu_x^{(i)}$ dla i = 1 , 2 . Załóżmy, że dla każdego wieku *x* zachodzi równość

$$\mu_x^{(2)} - \mu_x^{(1)} + \delta_2 - \delta_1 = 0 \ .$$

Wówczas między $\overline{A}_x^{(2)}$ a $\overline{A}_x^{(1)}$ zachodzi związek:

(A) $\overline{A}_x^{(2)} = \left(1 - \dfrac{\delta_1}{\delta_2}\right) + \dfrac{\delta_1}{\delta_2} \cdot \overline{A}_x^{(1)}$

(B) $\overline{A}_x^{(2)} = \dfrac{\delta_1}{\delta_2} \cdot \overline{A}_x^{(1)}$

(C) $\overline{A}_x^{(2)} = \dfrac{\delta_2}{\delta_1} \cdot \overline{A}_x^{(1)}$

(D) $\overline{A}_x^{(2)} = \left(1 - \dfrac{\delta_2}{\delta_1}\right) + \dfrac{\delta_2}{\delta_1} \cdot \overline{A}_x^{(1)}$

(E) $\overline{A}_x^{(2)} = \overline{A}_x^{(1)} + \left(\dfrac{\delta_2}{\delta_1} - 1\right)$

3. Załóżmy, że w danej populacji długość życia ma rozkład wykładniczy. Na życie (x) wystawiono bezterminowe ubezpieczenie ze świadczeniem rosnącym, wypłacające w chwili śmierci sumę $c_t = t$ w przypadku śmierci w wieku $(x+t)$. Ubezpieczenie to zakupione zostało za jednorazową składkę netto. Wyznacz tę składkę, jeśli rezerwa netto po 2 latach wynosi 9.20 zł, a po 5 latach 10.50 zł .

(A) 8.30 (B) 8.40 (C) 8.50 (D) 8.60
(E) 8.70

4. Rozważmy kraj, w którym dalsze trwanie życia ma rozkład wykładniczy, a przeciętne dalsze trwanie życia wynosi 80 lat. Ubezpieczyciel oferuje następujący produkt rentowy: w dowolnie wybranym momencie można przystąpić do ubezpieczenia, zadeklarować stałą roczną intensywność składki netto $\overline{\pi}$ i po n latach płacenia składek uzyskać dożywotnią rentę wypłacaną ze stałą roczną intensywnością $\overline{\pi}$.
Podaj najbliższą całkowitą wartość n, jeśli intensywność oprocentowania wynosi $\delta = 4\%$.

(A) 13 (B) 20 (C) 26 (D) 32
(E) 39

5. W n-letnim (n>11) ubezpieczeniu na życie i dożycie dla (x) z sumą ubezpieczenia 10 000 zł roczna składka netto płacona na początku 11 roku ubezpieczenia wynosi 335 zł, a rezerwy netto

$$ {}_{10}V_{x:\overline{n}|} = 3773 \quad \text{oraz} \quad {}_{11}V_{x:\overline{n}|} = 4252 \; . $$

Wyznacz rezerwę ${}_{10+\frac{2}{3}}V_{x:\overline{n}|}$, jeśli i=5%, a śmiertelność ma w ciągu roku jednostajny rozkład. Podaj najbliższą wartość.

(A) 4164 (B) 4174 (C) 4184 (D) 4194
(E) 4204

6. Dane są:

$$\frac{P_{x+k}}{P_x} = 1.79 \qquad \frac{\ddot{a}_{x+k}}{\ddot{a}_x} = 0.793 \qquad \text{d=8\% .}$$

Podaj najbliższą wartość P_x .

(A) 0.0395 (B) 0.0405 (C) 0.0415

(D) 0.0425 (E) 0.0435

7. Rozpatrujemy jednorazową składkę netto w 20-letnim ubezpieczeniu na życie (x) wypłacającym sumę ubezpieczenia w momencie śmierci.

Wiadomo, że ubezpieczenie (i) wypłacające 1000 zł bez względu na rodzaj śmierci kosztuje o K zł taniej niż ubezpieczenie (ii) wypłacające 1500 zł, gdy przyczyną śmierci jest nieszczęśliwy wypadek lub 750 zł dla śmierci z innych przyczyn. Podaj jednorazową składkę netto za ubezpieczenie (i), jeśli:

$$\mu_{x+t}^{(NW)} = \frac{t}{100} \qquad \mu_{x+t}^{(inne)} = \frac{t}{60}$$

Podaj najbliższą wartość.

(A) $4K$ (B) $8K$ (C) $16K$ (D) $24K$
(E) $32K$

8. Na życie (x) zawarte zostało bezterminowe ubezpieczenie wypłacające 100 000 na koniec roku śmierci, ze stałą składką brutto P, płatną dożywotnio na początku każdego roku.

Po 20 latach ubezpieczony przerwał płacenie składek, korzystając z klauzuli automatycznego zadłużenia polisy.

Na koniec 25 roku ubezpieczenia zdecydował się na zmianę ubezpieczenia na bezskładkowe ubezpieczenie terminowe z sumą ubezpieczenia równą świadczeniu śmiertelnemu w 25-tym roku w dotychczasowym kontrakcie. Okazało się, że przy obecnej wartości gotówkowej polisy zasada ekwiwalentności wyznacza okres tak zmodyfikowanego ubezpieczenia na dokładnie 14 lat.

Wyznacz wysokość zadłużenia tuż przed zmianą warunków ubezpieczenia, jeśli w składce brutto, obok innych narzutów na koszty, występuje narzut na koszty początkowe ubezpieczenia w wysokości 4% rocznej składki netto.

Dane są:

$D_x = 223\,300$	$D_{x+25} = 56\,216$	$D_{x+39} = 19\,050$
$M_x = 39\,316$	$M_{x+25} = 24\,211$	$M_{x+39} = 11\,605$
$N_x = 3\,863\,668$	$N_{x+25} = 672\,107$	$N_{x+39} = 156\,350$

Podaj najbliższą wartość.

(A) 10 300 (B) 10 340 (C) 10 380 (D) 10 420
(E) 10 460

9. Trzy osoby w wieku (x), (y), (z) zakupiły bezterminowe ubezpieczenie na życie, wypłacające 20 000 zł na koniec roku pierwszej śmierci oraz 10 000 zł na koniec roku drugiej śmierci. Roczna składka płacona jest w stałej wysokości na początku każdego roku ubezpieczenia do drugiej śmierci.

Podaj roczną składkę netto w tym ubezpieczeniu. Dane są:

$\ddot{a}_{x:y} = 7{,}6$ $\ddot{a}_{x:z} = 8{,}0$ $\ddot{a}_{y:z} = 10{,}0$ $\ddot{a}_{x:y:z} = 7{,}2$ $d = 6\%$

Podaj najbliższą wartość.

(A) 1090 (B) 1200 (C) 1310 (D) 1420

(E) 1530

10. W planie emerytalnym kohorta 800 uczestników w wieku 50 lat nabyła prawo do refundacji wpłacanych składek w przypadku rezygnacji z uczestnictwa w planie. Po osiągnięciu 60 lat składki nie są zwracane i rezygnacja z uczestnictwa jest uznawana za przejście na emeryturę. Składki są zwracane z oprocentowaniem równym stopie technicznej planu w taki sposób, że tegoroczna składka π_{50} jest zwracana w kwocie $\pi_{50}(1+i)^k$, jeśli rezygnacja nastąpiła w k+1 roku od ukończenia 50 lat, k>0. Składki wpłacane w roku rezygnacji są zwracane bez oprocentowania.

Wyznacz obecną wartość (na moment ukończenia 50 lat) refundacji składek wpłaconych w tym roku (do ukończenia 51 lat) przez uczestnika planu z uwzględnieniem rezygnacji aż do wieku emerytalnego. Tegoroczna składka płacona jest w sposób ciągły ze stałą intensywnością roczną $\pi_{50} = 2400$ zł. Wewnątrz każdego roku rezygnacje mają rozkład równomierny. Refundacja składek następuje w momencie rezygnacji. Wiadomo, że z obecnej kohorty 50-latków w wieku przedemerytalnym z uczestnictwa zrezygnuje 120 osób, z tego 40 osób przed osiągnięciem 51 lat. Techniczna stopa procentowa wynosi i=5% .

Podaj najbliższą wartość.

(A) 286 (B) 290 (C) 293 (D) 298

(E) 300

Egzamin dla Aktuariuszy z 15 stycznia 2000 r.

Matematyka ubezpieczeń życiowych

Arkusz odpowiedzi*

Imię i nazwisko : ....Klucz odpowiedzi............

Pesel ....

Zadanie nr	Odpowiedź	Punktacja♦
1	B	
2	D	
3	A	
4	A	
5	E	
6	A	
7	E	
8	A	
9	C	
10	C	

* Oceniane są wyłącznie odpowiedzi umieszczone w *Arkuszu odpowiedzi*.

♦ Wypełnia Komisja Egzaminacyjna.